

Drugie stwierdzenie biegusa płowego *Tryngites subruficollis* na Pomorzu

PAWEŁ MALCZYK, ZBIGNIEW KAJZER, SŁAWOMIR RUBACHA

Wczesnym popołudniem 2 października 2007 roku w Ujściu Wisły (woj. pomorskie) stwierdziliśmy biegusa płowego *Tryngites subruficollis* w szacie juwenalnej (fot. 1–2). Po raz pierwszy ptaka zaważono podczas żerowania na piaszczystym półwyspie na skraju stada złożonego z innych siewkowców, m.in. biegusów zmiennych *Calidris alpina*, sieweczek obrożnych *Charadrius hiaticula* oraz siewnic *Pluvialis squatarola*. Obserwowany biegus płowy trzymał się nieco z boku zgrupowania i wybierał suchsze fragmenty półwyspu. Po kilkunastu minutach obserwacji z odległości kilkudziesięciu metrów biegus spłoszył się i do końca dnia nie udało się go odnaleźć, podobnie zresztą jak w kolejnym dniu. Ponownie ptaka zaobserwowaliśmy 4 października w grupie biegusów zmiennych żerujących w pobliżu pułapek tunelowych. Po kilku minutach obserwacji biegus płowy wszedł do jednej z pułapek, a następnie został zaobrączkowany, pomierzony i dokładnie sfotografowany (fot. 3). Po wypuszczeniu ptaka już nie zaobserwowaliśmy. Obserwacja uzyskała akceptację Komisji Faunistycznej.



Fot. 1–2. Juwenalny biegus płowy, Ujście Wisły, 2.10.2007 (fot. Z. Kajzer)

Photos 1–2. Juvenile Buff-breasted Sandpiper, Vistula River mouth, 2.10.2007



Fot. 3. Juwenalny biegus płowy, Ujście Wisły, 4.10.2007 (fot. P. Malczyk)
Photo 3. Juvenile Buff-breasted Sandpiper, Vistula River mouth, 4.10.2007

Identyfikacja obserwowanego biegusa płowego nie przysporzyła żadnych trudności. Ptak był wielkością zbliżony do biegusa zmiennego, lecz wyróżniał się smuklejszą sylwetką z małą, okrągłą głową i dłuższymi, żółtymi nogami. Pióra płaszcza ciemne z jasnopłowymi obrzeżeniami. Spód jasnopłowy z nieco ciemniejszą i delikatnie plamkowaną po bokach piersią. Głowa płowa z czarnym kreskowaniem na wierzchu, dziób ciemny, delikatny, krótki i lekko zagięty ku dołowi. Oko czarne, otoczone jasnymi piórami tworzącymi obrączkę oczną. Projekcja lotek wyraźna, a sam koniec skrzydła nieznacznie wystający za sterówki. W locie biegus płowy był dość jednolicie ciemny, bez białych plam na pokrywach nadogonowych czy kuprze i bez wyraźnie zaznaczonego paska skrzydłowego. Od spodu skrzydło białe z czarniawymi, dużymi pokrywami podskrzydłowymi 1. rzędu tworzącymi charakterystyczny półksiężyc.

Biegus płowy gniazduje w Ameryce Północnej, na stosunkowo niedużym areale w arktycznej tundrze zachodniej Kanady i na Alasce. We wschodniej Syberii gnieździ się na Wyspie Wrangla i być może na Półwyspie Czukotka. Zimuje w Ameryce Południowej na obszarze równiny Gran Chaco w Paragwaju i argentyńskiej pampy (Cramp 1998). W Europie pojawia się corocznie, głównie jesienią, w szczególności na Wyspach Brytyjskich. W Wielkiej Brytanii w latach 1958–2002 stwierdzono aż 620 osobników, z rekordową liczbą 54 osobników w roku 1977 (Fraser & Rogers 2005). Poza tym po kilkadziesiąt stwierdzeń odnotowano dotychczas w Hiszpanii, Francji, Holandii, Danii, Szwecji i Finlandii (Ovaa et al.

2011, netfugl.dk, tarsiger.com). Duży nalot biegusa płowego miał miejsce w Europie jesienią 2011 roku. Wtedy to w Irlandii zaobserwowano prawdopodobnie największe stadko tego gatunku spotkane dotychczas w Zachodniej Palearktyce liczące 28 ptaków (van den Berg & Haas 2011).

W Polsce do końca roku 2011 odnotowano 20 stwierdzeń biegusa płowego (Komisja Faunistyczna 2011, komisjafaunistyczna.pl). Większość stwierdzeń dokonano jesienią, a tylko dwukrotnie napotkano ten gatunek wiosną: 20 maja 1992 w Brzostowie nad Biebrzą oraz 12 czerwca 2008 w Smogulcu w Wielkopolsce (Flade & Jahn 1994, Komisja Faunistyczna 2009). Odnotowano także jedną próbę zimowania: od 13 stycznia do 2 lutego 1983 pojedynczego ptaka widywano na Zb. Otmuchowskim na Opolszczyźnie (Tomiałojć & Stawarczyk 2003).

Opisana powyżej obserwacja z Ujścia Wisły jest drugim stwierdzeniem biegusa płowego na Pomorzu. Pierwszej regionalnej obserwacji dokonano 3 października 1982, kiedy to schwymano ten gatunek w ujściu Redy (Tomiałojć & Stawarczyk 2003). Trzeciego stwierdzenia na Pomorzu dokonano w dniach 12 i 15 października 2010 w okolicach Rewy i ujścia Redy (Komisja Faunistyczna 2011).

Second record of Buff-breasted Sandpiper *Tryngites subruficollis* in Pomerania. A juvenile Buff-breasted Sandpiper was observed and ringed (Photos 1–3) at the mouth of the River Vistula on 2 and 4 October 2007. This is the second record of this species in Pomerania. The previous record was from the mouth of the River Reda on 3 October 1982. Accepted by the Polish Bird Rarities Committee.

Literatura

- van den Berg A., Haas M. 2011. WP reports. Dutch Birding 33: 394–415.
- Cramp S. (eds). 1998. The Complete Birds of the Western Palearctic. CD-ROM Version 1.0, Oxford University Press.
- Flade M., Jahn O. 1994. Biegus płowy (*Tryngites subruficollis*) wiosną na Bagnach Biebrzańskich. Not. Orn. 35: 180–182.
- Fraser P.A., Rogers M.J. 2005. Report on scarce migrant birds in Britain in 2002. British Birds 98: 73–88.
- Komisja Faunistyczna 2009. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2008. Not. Orn. 50: 111–142.
- Komisja Faunistyczna 2011. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2010. Ornis Pol. 52: 117–149.
- Ovaa A., Groenendijk D., Berlijn M. 2011. Rare birds in the Netherlands in 2010. Dutch Birding 33: 357–376.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”. Wrocław.

Paweł Malczyk, Graniczna 1, Psary, 32-545 Karniowice, pawmal@gazeta.pl

Zbigniew Kajzer, Wiosny Ludów 3/35, 71-471 Szczecin, atricilla@interia.pl

Sławomir Rubacha, Laski 17, 66-016 Czerwieńsk, ochlapusik@interia.pl